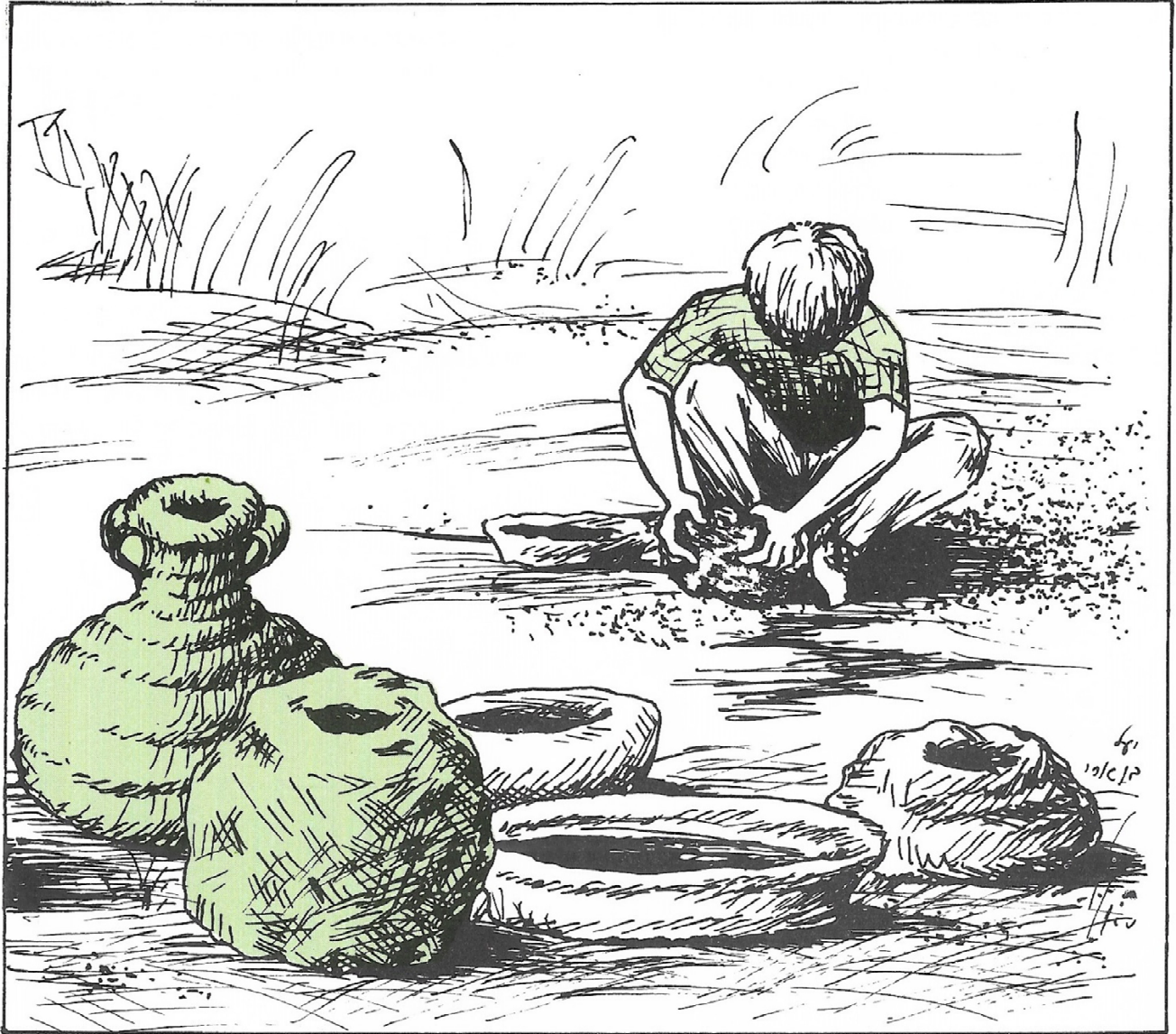

חרס בידך

מהפכה גדולה בחייהם של בני האדם – אז החל השימוש בכלי-חרס. כלים אלה הופקו מחרסית שנילושה במים. החרסית היא סלע דק־גרגר, אטום למים (היא מכונה בטעות "חימר"). תכונתה המיוחדת היא שניתן להרטיבה וללוש ממנה בקלות כלים בצורות שונות בהתאם לצרכים. לאחר שריפת הכלי היבש הוא שומר על קשיותו ועל צורתו, וניתן להשתמש בו לבישול ולאגירת נוזלים ומוצקים. גילוי זה איפשר לאדם להרחיב את תחומי מגוריו ומחייתו.

בפעילות זו יכירו הילדים בשדה את חומר־הגלם המשמש לעשיית כלי-חרס ויכינו ממנו כלים.

עד לפני כ־10,000 שנה הכיר האדם הקדמון בעיקר את השימוש באבן (צור, גיר, קווארץ, בזלת), וממנה עשה את הכלים ששימשו אותו לצרכיו השונים (ציד חיות, חיתוך בשר וכו'). המתכות עדיין לא היו מוכרות בתקופה זו, תקופת האבן. מקורות מים ומקורות של חומר גלם לייצור כלים קבעו במידה רבה את אזורי היישוב של האדם.

מלאכת העיצוב של כלי-אבן היא קשה. מגוון הכלים שניתן לעצבם הוא קטן ואינו עונה על כל הצרכים. למשל, קשה לסתת באבן כלי-קיבול למים. והנה, לפני כ־10,000 שנה התחוללה

פעילות

האתגר

הכר סלעי חרסית בשדה והכן מהם כלים שיתאימו למטרות שונות.

חומרים

לכל צוות:

מימיה עם מים

קערית ללישת החרסית (בקוטר כ־15 ס"מ)

2־1 שברי חרס להדגמה (רצוי)

לוח קשה לכתישת החרסית (מרצפת, דיקט, פח) בגודל 20x20 ס"מ

עיתון

הכנות

1. בחירת האתר: באתר חייבים להיות מחשופים של חרסית, וכן אבנים לכתישתה.

2. הכנת העיסה: פרוש את העיתון על קרקע ישרה ושים עליו את המשטח הקשה (מרצפת, דיקט, פח). בעזרת אבן, כתוש את החרסית לפירורים על גבי המשטח. לאחר הכתישה שפוך את הפירורים על פני העיתון והעבר אותם לתוך קערית. הוסף מעט מים ולוש את העיסה עד שתהיה נוחה לעיצוב. הקפד לא להכין עיסה דלילה מדי. מעיסה זו ניתן לעצב את הכלי המבוקש.

מה אתה חושב?

1. מה הם היתרונות של השימוש בכלי-חרס לעומת השימוש בכלי-אבן? (ניידות, היכולת להינתק ממקורות מים, קלות הייצור, מגוון הצורות של כלים לשימושים שונים).

2. אילו חומרי גלם טבעיים אחרים אתה מכיר? מה עושים מהם?

3. האם כיום נפוץ השימוש בכלי-חרס? אצל מי? אם אין הוא נפוץ, מה הסיבה לכך?

